

NEVLADINO UDRUŽENJE

“CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU”

PODGORICA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA

SE ZAVRŠILA NA DAN

31. DECEMBRA 2021. GODINE

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora	3
Uticaj Coronavirus (Covid-19) pandemije na finansijske izvještaje i objelodanjivanja u 2021. ...	6
Bilans uspjeha od 1. januara do 31. decembra 2021. godine (EUR).....	9
Bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine (EUR).....	12
Napomene uz finansijske izvještaje	16

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Društvu NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU"
PODGORICA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU" PODGORICA (u daljem tekstu „Društvo“) koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine i bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i Zakonom o nevladinim organizacijama Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u *odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima (*IFAC-ov Etički kodeks za profesionalne računovođe, 2018, ISRCG/SRRS*). Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili adekvatni, dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti menadžmenta i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja i godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo uslijed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem sa aspekta vremenski neograničenog nastavka poslovanja, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korišćenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za monitoring procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su da steknemo razumno uvjeravanje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjeravanje je viši nivo revizorskog uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom procesa revizije i izvještavanja. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korišćenih računovodstvenih politika i razumnost-zasnovanost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je kreirao menadžment.
- zaključujemo o primjerenosti načina na koji menadžment koristi računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti nastavka poslovanja i, bazirano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome da li postoji značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu kreirati značajnu sumnju u sposobnost društva da nastavi s poslovanjem na osnovu koncepta vremenski neograničenog nastavka poslovanja. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se baziraju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu prouzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja prema konceptu vremenski neograničenog nastavka poslovanja.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Podgorica, 30. jun 2022. godine

Goran B. Strahinja, ovlašten revizor

Izvršni direktor, Principal-Partner
MNA Montenegro Audit Group d.o.o., Podgorica

Izvršni direktor, Principal-Partner
MNA Montenegro Audit Group d.o.o., Podgorica

UTICAJ CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIJE NA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE I OBJELODANJIVANJA U 2021.

Na osnovu smjernica *Vodiča za revizore tokom Korona virus pandemije* IFAC-a, posebno: *Naglašene oblasti u fokusu u okruženju koje se razvija uslijed uticaja COVID-19; Računovodstvene procjene; Nastavak poslovanja, Događaji nakon datuma bilansa stanja; Revizorsko izveštavanje i Periodično izveštavanje* od 20. marta 2020. godine kao i nove prakse finansijskog izveštavanja i revizije u Svijetu Montenegro Audit Group d.o.o. Podgorica je duboko svjestan i prihvata saznanja o dubinskim i dalekosežnim negativnim posljedicama i efektima COVID-19 koji su se iz izveštajne 2020. prijeneli i trajali tokom cjelokupne fiskalne 2021. godine. Prethodno se značajno reflektovalo na poslovanje firmi naših klijenata, na građane, javni sektor i na našu revizorsku kuću.

U tom smislu i pored toga što nije slijedila precizna i obavezujuća regulatorna reakcija tokom 2021 u sferi statutarnog finansijskog izveštavanja i eksterne revizije, smjernice i standardi, na nacionalnom planu, upravo zbog toga što je razvoj događaja u toku u realnom vremenu u drugoj godini pandemije, te smo u skladu sa našim saznanjima i iskustvom obavljali značajne pripreme. Cilj nam je da možemo nastaviti da pružamo pomoć klijentima revizije u mjeri u kojoj je to dozvoljeno i prihvatljivo prema regulativi u Crnoj Gori i međunarodnim standardima računovodstva i revizije prema praksi u Crnoj Gori i novim iskustvima u Svijetu.

Duboko smo svjesni činjenice da je ovo nova i neosvojena teritorija, izazov ali odgovorno i hrabro stupamo na taj prostor javne odgovornosti u funkciji zaštite javnog interesa kvalitetnog i transparentnog finansijskog i revizorskog izveštavanja. U tom kontekstu su posebno značajni aspekti okvira finansijskog izveštavanja NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU" PODGORICA na bazi standarda i koncepta unaprijed neodređenog nastavka poslovanja (procjena budućih efekata pandemije na koncept nastavka poslovanja, engl. *Going Concern*), na imparitet sredstava-imovine, na bankarske zajmove i garancije, na specifične rizike zajmodavnog portfolija i rezervisanja za tip institucije kakva je NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU" PODGORICA te mnoge druge sa ovim povezane aspekte finansijskog izveštavanja. To podrazumijeva sagledavanja procjena menadžmenta klijenta na buduće izglede firme, njihovo kvantifikovanje. Naše su obaveze u sferi naknadne procjene efekata rizika i materijalnosti, odnosno refleksije na istinitu i poštenu sliku u revizorskom izvještaju, u mjeri u kojoj je to realno u datim, naglašeno ograničavajućim, okolnostima u 2021. godini sa razvojem krizne ekonomske situacije koja se produbljuje. Sve ovo je sasvim novo i veliki izazov i odgovornost i za nas. Osnovni postulati revizorske profesije, prije svega konzervativizam, profesionalni skepticizam, pristupanje sa dužnom pažnjom, obavezuju na povećanu svijest o ovim pitanjima. Smatramo da je to najbolji način da odgovorimo ne samo na one obaveze i eksplicitne odgovornosti koje su već poznate u ovom trenutku već i na one koje očekujemo sa pravom da će nastajati i biti urgentne.

Rad na daljinu, rad od kuće, novi načini organizovanja poslovanja klijenata i revizora tokom 2021. godine koji će se u određenoj formi nastaviti i tokom 2022. zahtijevaju od nas da se fokusiramo na pribavljanje zadovoljavajućih revizorskih dokaza, da razmatramo posljedice odnosno efekte naknadnih događaja nakon datuma bilansa stanja, da kontinuirano unaprjeđujemo kvalitet našeg

izvještavanja i komunikaciju sa klijentima i zainteresovanim korisnicima informacija iz finansijskih i revizorskih izvještaja.

U svemu tome je za nas kredibilni iako i ne zakonski obavezujući u Crnoj Gori ali za nas referentni i primjenljiv okvir izvora informacija koje objavljuje Komitet Evrope o revizorskim nadzornim tijelima (engl. *CEAOB*).

Podgorica, 30. jun 2022. godine

Goran B. Strahinja, ovlašćeni revizor
Izvršni direktor, Principal-Partner
MNA Montenegro Audit Group d.o.o., Podgorica

BILANS USPJEHA OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2021. GODINE (EUR)

1	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
2	3	4	5	6	
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201		24.190	106.748
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		407.896	469.567
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		407.896	469.567
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206			
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		178.349	139.774
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209		5.817	5.947
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		167.637	124.670
540	c) Amortizacija	210a		4.895	9.157
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		228.794	331.153
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		127.107	128.904
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		101.687	202.249
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		15.519	12.697
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		2.548	128.982
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		83.620	60.570
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	0
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218		0	0
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219		0	0
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		0	0
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204- 208-211-217-220)	221		24.943	105.388
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			

1	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		3.414	
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233		3.414	
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235- 236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		5.403	
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238		5.403	
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240			
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	241		-1.989	
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		22.954	105.388
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		22.954	105.388
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245			9.485
721	1. Tekući porez na dobit	246			9.485
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			

1	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		22.954	95.903
	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM	259			
	IX. NETO SVEOBUHVAJNI REZULTAT (248-259)	260		22.954	95.903
	X. ZARADA PO AKCIJI	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Podgorica, 30. jun 2022. godine

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Odgovorno lice

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE (EUR)

1	2	Red br.	Napomena broj	Iznos		
				3	4	5
	POZICIJA			Tekuća godina	Prethodna godina – krajnje stanje	Prethodna godina – početno stanje
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		79.575	14.855	16.340
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	004		1.059	1.513	2.161
010	1. Ulaganja u razvoj	005		0	0	0
010 i 014	2. Koncesije, patenti, lic. i sl. prava i ostala nemat. ulaganja	006		1.059	1.513	2.161
012	3. Goodwill	007		0	0	0
	II. NEKRETNINE POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		78.516	13.342	14.179
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		0	0	0
023	2. Postrojenja i oprema	010		78.516	13.342	14.179
	1. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		0	0	0
024	3.1 Investicione nekretnine	012		0	0	0
021 i 025	3.2 Biološka sredstva	013		0	0	0
026 i 029	3.3 Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		0	0	0
028 i 027	2. Avansi za nekr., pos., opr. i biološka sred. u prprami	015		0	0	0
	III. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (017 do 023)	016		0	0	0
030, 039(dio), 032(dio), 039(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	017		0	0	0
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnim i zavisnim pravnim licima	018		0	0	0
033(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod prav. lica (sem zavis. prav. lica)	019		0	0	0
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti prav. licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih prav. lica)	020		0	0	0
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021		0	0	0
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i HoV)	022		0	0	0
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023		0	0	0
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024		0	0	0
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		144.480	328.871	194.116
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		446	682	0

1	2	Red br.	Napomena broj	Iznos		
				Teuća godina	Prethodna godina – krajnje stanje	Prethodna godina – početno stanje
3	4	5	6	7		
10	1. Zalihe materijala (mat. za izradu, rez, djelovi, sitan inv. i auto gume)	027				
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029				
15	4. Dati avansi	030		446	682	0
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I GOTOVINA	031		683	59.885	52.637
202,203, 209(dio) 223	1. Potraživanja od kupaca	032			59.885	
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033		0	0	0
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih pravnih lica	034		0	0	0
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		683	0	52.637
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036		0	0	0
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijed.	037		12	0	0
21, 22 osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		0	0	0
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 044)	039		0	0	0
236 (dio)	1. Učešće u kapitalu zav.prav. lica namijenjeno trgovanju	040		0	0	0
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041		0	0	0
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkorocni finansijski plasmani	042		0	0	0
24	IV Gotovina na računima u blagajni	043		143.351	268.304	141.479
04	V STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044		0	0	0
26 OSIM 288	E. AKTIVNA VREMENSKA OGRANIČENJA	045		0	0	0
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		224.055	343.726	210.456
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		218.476	305.859	209.956
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102				
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109+110)	105				
321	1. Zakonske rezerva	106				
322 (dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322 (dio)	3. Druge rezerve	108				

1	2	Red br.	Napomena broj	Iznos		
				Teuća godina	Prethodna godina – krajnje stanje	Prethodna godina – početno stanje
3	4	5	6	7		
330 i potr.saldo rač.331,332,333, 335, 336 i 337	4. Pozitivne reval. rezerve i nere. gubici po osnovu fin. sred. i drugih komp. ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				
Dug.saldo rač. 331, 332,333, 334, 335,336 i 337	5. Negativne reval. rezerve i nere. gubici po osnovu fin. sred. i drugih komp. ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
34	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK	111		218.476	305.859	209.956
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		195.522	305.859	209.956
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		22.954	0	0
350	3. Gubitak ranijih godina	114		0	0	0
351	4. Gubitak tekuće godine	115		0	0	0
	VI. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116		0	0	0
	B. DUGOROČNA REZ. I DUG. OBAVEZE (118+122)	117		0	0	0
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		0	0	0
404 (dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119		0	0	0
400 (dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120		0	0	0
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121		0	0	0
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		0	0	0
414, 415	1. Dugoročni krediti	123		0	0	0
41 bez 414,415	2. Ostale dugoročne obaveze	124		0	0	0
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125		0	0	0
495 (dio)	D. DUG. ODLOŽENI PRIH. I PRIMLJENE DONACIJE	126		0	0	0
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		5.579	37.867	500
	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	128				
	II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129		5.579	37.867	500
442(dio),423(dio) 424(dio),425(dio) 426(dio) i	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nijesu kreditne institucije	130				500
442(dio),423(dio) 424(dio),425(dio) i 429 (dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131		0	0	0
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		0	0	0
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133				
439(dio)	5. Obaveze prema mjenicama	134				

1	2	Red br.	oznaka broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina – krajnje stanje	Prethodna godina – početno stanje
3	4	5	6	7		
420 i 431	6. Obaveze prema matičnim i povezanim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		5.579	37.867	0
439(dio)	8.1.Ostale obaveze iz poslovanja	138		0	0	0
45 i 46	8.2 Ostale kratkoročne obaveze	139		5.133	12.050	0
47, 48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		446	16.332	0
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		0	9.485	0
481	8.5 Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143		0	0	0
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		224.055	343.726	210.456

Podgorica, 30. jun 2022. godine

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Odgovorno lice

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPŠTI PODACI O DRUŠTVU

Na osnovu članova 10. i 14. Zakona o nevladinim organizacijama koji je Skupština Republike Crne Gore donijela no drugoj sjednici prvog zasijedanja u 1999. godini održanoj 8,9,14,15, 20 i 21. jula 1999. godine Osnivačka skupština Centra za demokratsku tranziciju na sjednici održanoj u Podgorici, 10.08.2000. godine donosi odluku o osnivanju nevladinog udruženja Centar za demokratsku tranziciju (u daljem tekstu Centar).

Osnivači Centra su:

- Anto Janković
- Damir Rasketić
- Marko Canović
- Ivan Jovović
- Danilo Četković

Sjedište organizacije je u Podgorici, u ul. Moskovskoj 153.

Centar je NVO koja radi na stvaranju političkih i drugih uslova za izgradnju građanskog društva, društva znanja i jednakih šansi, kroz promociju demokratskih vrijednosti i tekovina.

Centar podržava različite vidove samoorganizovanja građana, čiji je cilj ispunjenje njegove misije.

To uključuje i doprinos:

- 1) reformi izbornog zakonodavstva
- 2) razvoju izbornih procesa
- 3) razvoju parlamentarnih procedura i praksi
- 4) integracionim procesima Crne Gore
- 5) afirmaciji otvorenosti i transparentnosti procesa i institucija
- 6) reformi javne uprave
- 7) razvoju statističkog sistema
- 8) borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala
- 9) reformi pravosudnog sistema
- 10) jačanju demokratskih i administrativnih kapaciteta državnih institucija
- 11) kvalitetnijem učešću građana u procesima donošenja odluka
- 12) razvoju demokratskog društva
- 13) razvoju saradnje civilnog društva sa svim važnim činiocima u državi
- 14) zaštiti i promociji ljudskih, građanskih, ekonomskih i socijalnih prava građana/ki
- 15) razvoju medijskih sloboda i medijske pismenosti
- 16) borbi protiv dezinformacija i negativnih stranih uticaja
- 17) reformi sektora bezbjednosti i procesima regionalne i globalne bezbjednosne saradnje
- 18) borbi protiv radikalizma i ekstremizma
- 19) afirmisanju principa održivog razvoja
- 20) razvoju socijalnog/neprofitnog preduzetništva.

U svrhu ostvarenja svojih ciljeva, Centar će obavljati sljedeće djelatnosti:

- 1) praćenje rada institucija zakonodavne vlasti, predstavničkih i izvršnih tijela na svim nivoima,
- 2) praćenje, nadgledanje i unapređivanje izbornog procesa,
- 3) zagovaranje za donošenje, unapređenje i primjenu zakonskih i podzakonskih propisa,
- 4) organizovanje i sprovođenje edukativnih i informativnih kampanja, radionica, seminara i tribina,
- 5) organizovanje okruglih stolova, konferencija za novinare, susreta i priredbi,
- 6) obavljanje izdavačke i medijske djelatnosti, u skladu sa posebnim propisima,
- 7) istraživanje javnog mnjenja,
- 8) razvijanje finansijskih i informaciono-komunikacionih rješenja, u skladu sa ostalim aktivnostima,
- 9) kreiranje, uređivanje i održavanje veb portala,
- 10) saradnja sa organizacijama u zemlji i inostranstvu,
- 11) učestvovanje na domaćim i međunarodnim skupovima i seminarima.

Upravljačku strukturu Udruženja čine: Skupština, Izvršni direktor i Izvršni odbor.

Članove Izvršnog odbora i Izvršni direktor Društva čine lica čija su imena prikazana u pregledu koji slijedi:

Izvršni odbor

- Dragan Koprivica, Izvršni direktor
- Biljana Papović, zamjenica Izvršnog direktora
- Milica Kovačević, Programska direktorica
- Milena Gvozdrenović, zamjenica Programske direktorice
- Milovan Papić, Generalni sekretar

Izvršni direktor

- Dragan Koprivica

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

Finansijski iskazi Društva za 2021. godinu su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list CG" br 52/16) i drugim računovodstvenim propisima koji se primjenjuju u Cmoj Gori.

Na osnovu Zakona o računovodstvu, pravna lica u Crnoj Gori sastavljaju finansijske iskaze po MRS-Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno po MSFI-Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, koje je objavio IASB-Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa IFAC-Međunarodna federacija računovoda, dobilo pravno na prevod i objavljivanje.

Nadležno pravno lice kome su povjereni poslovi računovodstva i revizije u navedenom smislu je Institut sertifikovanih računovođa Cme Gore. Do datuma sastavljanja finansijskih iskaza za 2021. godinu izvršen je prevod zvaničnih tekstova MRS/MSFI objavljenih do 01. januara 2009. godine, i MSFI-10, 11, 12 i 13, objavljenih do 01.01.2013. godine. Međutim, do datuma sastavljanja finansijskih iskaza za 2021. godinu nisu prevedene niti objavljene sve važeće promjene u standardima i tumačenja standarda.

Shodno tome, prilikom sastavljanja finansijskih iskaza Društvo nije u potpunosti primijenilo MRS, MSFI i tumačenja koja su na snazi za godinu koja se završava 31. decembra 2021. godine. Imajući u vidu materijalno značajne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Cme Gore od MSFI i MRS mogu da imaju na realnost i objektivnost finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se ne mogu u potpunosti smatrati finansijskim iskazima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Prezentacija finansijskih iskaza

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br. 011/20 do 013/22).

Finansijski iskazi su iskazani u eurima (EUR), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Euro predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Cmoj Gori i to je istovremeno i funkcionalna valuta.

Uporedni podaci prikazani su u EUR-ima na dan 31. decembra 2020. godine.

Računovodstveni metod

Finansijski iskazi su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrijednosti (istorijskog troska), osim ukoliko MSFI ne zahtijevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u računovodstvenim politikama.

3. NAJZNAČAJNIJE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE DRUŠTVA

3.1 Pravila procjenjivanja-osnovne pretpostavke

Finansijski iskazi su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski iskazi sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Iskaza o tokovima gotovine) pružaju informacije ne samo o poslovnim promjenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već također i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

Finansijski iskazi sastavljeni pod pretpostavkom da će Društvo da posluje u neogranicenom vremenskom periodu i da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3.2 Priznavanje elemenata finansijskih iskaza

Sredstvo se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i kada sredstvo ima nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja ili vrijednost koja može da se pouzdano izmjeri.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi proisteci iz podmirenja sadašnjih obaveza i kada se iznos obaveze koja će se podmiriti može pouzdano da izmjeri.

Prihod se priznaje u bilansu uspjeha kada je povećanje ekonomskih koristi povezano sa povećanjem sredstava ili smanjenjem obaveza koje mogu pouzdano da se izmjere, odnosno da priznavanje prihoda nastaje istovremeno sa priznavanjem povećanja sredstava ili smanjenja obaveza.

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada smanjenje ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmjeri, odnosno da priznavanje rashoda nastaje istovremeno sa priznavanjem porasta obaveza i smanjenjem sredstava.

Kapital se iskazuje u skladu sa finansijskim konceptom kapitala kao uloženi novac ili uložena kupovna moc i predstavlja neto imovinu Društva. Iz finansijskog koncepta kapitala proistice koncept ocuvanja kapitala. Ocuvanje kapitala mjeri se nominalnim monetarnim jedinicama-EUR. Po ovom konceptu dobitak je zarađen samo ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda premašuje finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon uključivanja bilo kakvih raspodjela vlasnicima ili doprinosa vlasnika u toku godine.

3.3 Preračunavanje stranih sredstava placanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po referentnom deviznom kursu koji objavljuje Centralna banka Crne Gore, a koji je vaziao na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po referentnom deviznom kursu koji objavljuje Centralna banka Crne Gore za taj dan.

Neto pozitivne i negativne kursne razlike, nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, evidentirane su u korist i na teret bilansa uspjeha.

Srednji kurs važnijih stranih valuta, na dan bilansa, izražen u EUR je bio sledeći:

	Važi za	31.12.2021.	31.12.2020.
AMERICKI DOLAR	1 USD	0.8823	0.8143
SWAJCARSKI FRANAK	1 CHF	0.9650	0.9211
FUNTA STERLINGA	1 GBP	1.1915	1.1073

3.4. Neuplaćeni upisani kapital procenjuje se u visini ugovorenog nenaplaćenog iznosa. Ako je upisani kapital u stranoj valuti na dan bilansa vrednuje se po srednjem kursu.

3.5. Nematerijalna ulaganja se priznaju samo kada je vjerovatno da će od tog ulaganja priticati ekonomske koristi i kada je nabavna vrijednost ulaganja pouzdano mjerljiva, a obuhvataju se: ulaganja u razvoj, koncesije, patenti, licence, nematerijalni troškovi istraživanja i procijenjivanja prirodnih resursa (MSFI 6 - Istraživanje i procijenjivanje prirodnih resursa), ulaganja u ostalu nematerijalnu imovinu (u okviru kojih su troškovi zakupa, pravo korišćenja državnog zemljišta), kao i kupovinom stečeni goodwill.

Nematerijalna ulaganja, izuzimajući goodwill, vrednuju se u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna ulaganja. Početno priznavanje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti (paragraf 74 MRS 38).

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obračunava se proporcionalnom metodom u roku od 4 godine, osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Nabavna vrijednost kupovinom stečenog goodwilla utvrđuje se uskladu sa paragrafom 51 MSFI 3 – Poslovne kombinacije. Goodwill se ne amortizuje (paragraf 55 MSFI 3). Njegova vrijednost se testira u skladu sa paragrafom 88 MRS 36 i eventualno smanjenje vrijednosti evidentira na teret rashoda po osnovu obezvređenja.

3.6. Nekretnine, postrojenja i oprema

Ova imovina obuhvata zemljište, građevinske objekte, postrojenja i opremu, ostala sredstva (knjige u biblioteci, djela likovnih umjetnika, spomenike kulturne i istorijske) i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, avanse date za njihovu nabavku i ulaganje na tuđim nekretninama i postrojenjima. Početno priznavanje vrši se po nabavnoj vrijednosti.

Ukoliko knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme odstupa od tržišne vrijednosti, u skladu sa paragrafom 31 MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, procjena se vrši po poštenoj vrijednosti. Pozitivni efekti procjene evidentiraju se u korist revalorizacione rezerve. Negativni efekti procjene smanjuju revalorizacionu rezervu a ako revalorizaciona rezerva ne postoji, negativni efekti procjene terete rashode obezvređenja.

Građevinski objekti, postrojenja i oprema amortizuju se u toku korisnog vijeka.

Amortizacija nekretnina postrojenja i opreme se obračunava na nabavnu odnosno procijenjenu, poštenu vrijednost na početku godine kao i na nekretnine, postrojenja i opremu stavljen u upotrebu u toku godine, primjenom proporcionalnog metoda u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

3.7. Investicione nekretnine

Ova imovina obuhvata zemljište i građevinske objekte. Početno priznavanje se vrši po nabavnoj cijeni. U toku korisnog vijeka investicione nekretnine se ili procjenjuju po poštenoj vrijednosti ili se vrši amortizacija građevinskih objekata (paragraf .38 i 53 MRS 40 - Ulaganja u nekretnine).

Ako se investicione nekretnine amortizuju pozitivni efekti procjene evidentiraju se u korist revalorizacione rezerve, a negativni efekti na teret revalorizacione rezerve, a ako te revalorizacione rezerve nema negativni efekti procjene terete rashode obezvređenja.

Ukoliko se investicione nekretnine ne amortizuju, pozitivni efekti procjene su prihod od usklađivanja vrijednosti a negativni efekti procjene su rashod po osnovu obezvređenja tekućeg perioda.

3.8. Amortizacija

Osnovica za obracun amortizacije je nabavna odnosno procijenjena postena vrijednost. Metod obracuna je proporcionalan (paragraf 62 MRS-Nekretnine postrojenja i oprema).

3.9. Dugoročni finansijski plasmani

3.9.1. Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica

Ucesce u kapitalu pravnih lica ciji se bilansi ukljucuju u konsolidovani bilans vrednuje se po knjigovodstvenoj vrijednosti (paragraf 2 MRS 39-Finansijski instrumenti: odmjeravanje i priznavanje). Medutim ako je zavisno pravno lice sa sjedištem u drugoj drzavi, bilans tog pravnog lica je u valuti te drzave. Za potrebe konsolidovanja taj bilans bice preračunat u EUR-e i to: pozicije bilansa stanja po srednjem kursu na dan bilansa a pozicije bilansa uspjeha po srednjem kursu na sredini perioda koji obuhvata taj bilans uspjeha. Dakle i udio u kapitalu maticnog društva kod zavisnog društva iz druge drzave bice iskazan po srednjem kursu na dan bilansa. Da se kod konsolidovanog bilansa ne bi javila razlika između iznosa ucesca u kapitalu i iznosa udjela u kapitalu, ucesce u kapitalu zavisnog društva u drugoj drzavi treba vrednovati po srednjem kursu valute te drzave na dan bilansa.

Ucesce u kapitalu pravnih lica ciji se bilansi ne ukljucuju u konsolidovani bilans vrednuju se ovako:

- ako su dati u EUR-ima po knjigovodstvenoj vrijednosti,
- ako su izraženi u akcijama koje se kotiraju na berzi po berzanskoj cijeni akcije na dan bilansa. Pozitivni efekat se evidentira u korist revalorizacione rezerve a negativni na teret ranije ostvarene revalorizacione rezerve a ako te rezerve nema onda na teret rashoda obezvrijeđenja.
- ako su izraženi u stranoj valuti preračunavaju se na srednji kurs na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike se evidentiraju u korist finansijskih prihoda a negativne kursne razlike na teret finansijskih rashoda.

3.9.2. Dugoročne hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja

Vrednuju se ovako:

- ako su izražene u EUR-ima a nisu uključene u listu kotacije na berzi vrednuju se po knjigovodstvenoj vrijednosti,
- ako su uključene u listu kotacije na berzi vrednuju se po prodajnoj berzanskoj cijeni na dan bilansa. Pozitivni efekti evidentiraju se u korist revalorizacione rezerve a negativni na teret ranije ostvarene revalorizacione rezerve a ako te rezerve nema na teret rashoda obezvrijeđenja,
- ako su izražene u stranoj valuti a nisu uključene na listu kotacije berze, vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u okviru finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda.

3.9.3. Dugoročni krediti i dugoročna potraživanja

Dugoročni krediti u zemlji predstavljaju finansijske kredite odobrene i date drugim pravnim licima za period duži od jedne godine i sa ugovorenom kamatnom stopom.

U okviru dugoročnih potraživanja iskazuju se:

- Potraživanja od zavisnih, povezanih i ostalih pravnih lica
- Potraživanja od zaposlenih
- Ostala potraživanja sa rokom dospijeca dužim od 12 mjeseci nakon datuma bilansiranja. U suprotnom, ukoliko je period kraći od 12 mjeseci, klasifikuju se kao kratkoročna potraživanja.

3.10. Odložena poreska sredstva kvantificiraju se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit i MRS 12 – Porez na dobit a evidentiraju u korist odloženih poreskih rashoda.

3.11. Zalihe

3.11.1. Zalihe materijala, rezervnih djelova i inventara sa jednokratnim otpisom i robe procjenjuju se po nabavnoj vrijednosti, koja obuhvata fakturnu vrijednost dobavljača i zavisne troškove nabavke. Neto fakturna vrijednost je fakturna vrijednost umanjena za popuste i rabate. Obračun izlaza zaliha materijala i rezervnih djelova, sitnog inventara vrši se po prosječnoj nabavnoj cijeni. Obračun izlaza, prodaje zaliha robe, vrši se po metodi prosječne cijene.

Ako je vladajuća nabavna cijena zaliha materijala, rezervnih djelova, sitnog inventara i robe niža od knjigovodstvene nabavne cijene, zalihe se vrednuju po neto prodajnoj cijeni a razlika se evidentira na teret rashoda po osnovu obezvređenja.

Zalihe materijala, rezervnih djelova, sitnog inventara i robe koje nemaju upotrebnu vrijednost, kao i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima otpisuju se na teret rashoda perioda.

3.11.2. Zalihe učinaka procjenjuju se po cijeni koštanja koja obuhvata proizvodne troškove. Ako je cijena koštanja viša od neto prodajne cijene zalihe učinaka se vrednuju po neto prodajnoj cijeni. Za procjenjivanje zaliha nedovršene proizvodnje neto prodajna cijena proizvoda umanjuje se za iznos troškova neophodnih za završetak proizvodnje proizvoda.

Zalihe učinaka koje nemaju upotrebnu vrijednost otpisuju se na teret rashoda perioda. Ispravka vrijednosti obezvređenje zaliha vrši se na osnovu procjene rukovodstva Društva.

3.11.3 Dati avansi za zalihe i usluge obuhvataju avanse date za nabavku materijala, robe i usluga, zaduženjem ovog računa u korist računa sa kojeg je izvršeno plaćanje avansa. Ukoliko postoji vjerovatnoća da Društvo neće biti u stanju da realizuje sve dospjele iznose datih avansa prema ugovorenim uslovima, vrši se ispravka vrijednosti datih avansa.

3.12. Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca, potraživanja iz specifičnih poslova, druga potraživanja, potraživanja za više plaćen porez na dobit i potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost.

3.12.1. Potraživanja od kupaca obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje proizvoda, usluga i robe. Oba potraživanja se raščlanjuju na kupce matična i zavisna pravna lica, kupce ostala povezana pravna lica, kupce u zemlji i kupce u inostranstvu, a u skladu sa računovodstvenom regulativom.

Ukoliko postoji vjerovatnoća da Društvo neće biti u stanju da naplati sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima, vrši se ispravka potraživanja. Za potraživanja od kupaca vrši se ispravka vrijednosti ako nisu naplaćena u roku od 90 dana od dospelja.

Potraživanja u stranoj valuti vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda. Definitivno nenaplativa potraživanja direktno se otpisuju na teret ostalih rashoda.

3.12.2. Potraživanja iz specifičnih poslova obuhvataju potraživanja od usluga prevoza robe na unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju. Ova potraživanja evidentiraju se preko prelaznih računa a u cilju obezbjeđenja kontrole obuhvatnosti tovarnih listova koji prate prevoz robe na unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju.

3.12.3. Druga Potraživanja obuhvataju potraživanja za kamatu i dividendu, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija za regrese, premije, stimulacije, dotacije i sl..

3.12.4. Potraživanja za više plaćen porez na dobit obuhvataju potraživanja po osnovu više plaćenog poreza na dobit.

3.12.5 Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost obuhvataju razliku između prethodnog poreza i iznosa poreza na dodatu vrijednost iskazanu u izlaznim fakturama Društva pod uslovom da plaćeni porez na dodatu vrijednost nije kompenziran sa naplaćenim porezom na dodatu vrijednost.

3.13. Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kratkoročne kredite (kratkoročni krediti matičnim i povezanim pravnim licima, kratkoročne kredite ostalim povezanim pravnim licima, kratkoročne kredite u zemlji, kratkoročne kredite u inostranstvu i dio dugoročnih kredita koji dosijpeva za naplatu naredne godine), hartije od vrijednosti koje dospjevaju za naplatu do godinu dana, hartije od vrijednosti kojima se trguje i ostale kratkoročne finansijske plasmane. Kratkoročni krediti i hartije od vrijednosti u stranoj valuti vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda. Hartije od vrijednosti uključene na listu kotacije berze efekata vrednuju se po berzanskoj cijeni na dan bilansa. Pozitivni efekti promjene cijene hartije od vrijednosti evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativni na teret finansijskih rashoda.

Kratkoročni finansijski plasmani od dužnika u stečaju kao i plasmani koji nisu naplaćeni za 365 dana od dana dospelja indirektno se otpisuju na teret ostalih rashoda.

3.14. Gotovina na računima i u blagajni obuhvata neposredno unovčive hartije od vrijednosti (ove hartije od vrijednosti zamjenjuju gotovinu u platnom prometu, čekovi, na primer), gotovinu na poslovnom računu u domaćoj valuti, gotovinu na poslovnom računu u stranoj valuti, izdvojene depozite u domaćoj ili stranoj valuti i gotovinu u blagajni u domaćoj ili stranoj valuti.

Ekvivalenti i gotovina u stranoj valuti vrednuje se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda.

3.15. Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje je obustavljeno su nekretnine, postrojenja i oprema koja se drže radi prodaje, a vrednuju se po nižem od sledeća dva iznosa: po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer, poštenoj, vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.

Sredstva poslovanja koje se obustavlja su nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema djela društva čije se poslovanje obustavlja. Ova sredstva se vrednuju po sadašnjoj (neotpisanoj) vrijednosti.

Ako početna vrijednost ovih sredstava ne odgovara tržišnoj cijeni umanjenoj za troškove prodaje vrši se procjenjivanje po poštenoj vrijednosti. Pozitivni efekti su prihodi od usklađivanja vrijednosti a negativni efekti procjene su rashodi po osnovu obezvrijeđenja. (paragraf 18,19 i 23 MSFI 5 - Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanak poslovanja)

3.16. Aktivna vremenska razgraničenja obuhvataju unapred obračunate troškove (troškovi koji se odnose na budući obračunski period), potraživanja za nefakturisani prihod, razgraničene troškove po osnovu obaveza (unaprijed obračunate kamate, na primjer) i ostala aktivna vremenska razgraničenja.

3.17. Kapital obuhvata: osnovni kapital, ostali osnovni kapital, emisionu premiju, rezervni kapital (zakonske i statutarne rezerve), revalorizacione rezerve, nerealizovane dobitke po osnovu hartija od vrijednosti, neraspoređenu neto dobit ranijih ili tekuće godine i upisani neuplaćeni kapital.

Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrijednosti i gubitak iz ranijih godina i tekuće godine su ispravka vrijednosti kapitala.

Otkupljene sopstvene akcije su takođe ispravka vrijednosti kapitala.

Kapital i gubitak unose se u bilans u visini nominalne knjigovodstvene vrijednosti, a otkupljene sopstvene akcije po otkupljenoj cijeni.

Upisani neuplaćeni kapital u stranoj valuti vrednuje se po srednjem kursu na dan bilansa.

Revalorizaciona rezerva se smanjuje u korist neraspoređene dobiti ranijih godina kada se

- sredstvo od koga potiče revalorizaciona rezerva u potpunosti amortizuje ili proda po cijeni iznad sadašnje vrijednosti,
- za iznos gubitka prodatog sredstva od koga potiče revalorizaciona rezerva do visine revalorizacione rezerve.

Gubitak iznad vrijednosti kapitala je razlika između ukupnog gubitka i kapitala.

3.18. Dugoročna rezervisanja predstavljaju obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz prethodnog poslovanja koji će se pojaviti u narednim godinama a odnose se na:

- rezervisanja za troškove u garantnom roku,
- rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava,
- rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih, i
- ostala rezervisanja za vjerovatne troškove (sudske troškove).

Ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova, a smanjuju se u momentu nastanka troškova za koje je izvršeno rezervisanje. Neiskorištena dugoročna rezervisanja ukidaju se u korist ostalih prihoda.

3.19. Dugoročne obaveze obuhvataju obaveze po dugoročnim kreditima i dugoročne obaveze po finansijskom lizingu. Dugoročne obaveze iskazuju se u nominalnoj neisplaćenju vrijednosti a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po kursu ugovorenom sa kreditorom. Dugoročne obaveze sa valutnom klauzulom vrednuju se takođe po srednjem kursu na dan bilansa valute utvrđene valutnom klauzulom.

3.20. Odložene poreske obaveze kvantificiraju se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit i MRS 12 - Porez na dobit, a evidentiraju se na teret poreskih rashoda perioda.

3.21. Dugoročni odloženi prihod i primljene donacije obuhvataju primljene donacije i državna davanja u slučaju kada se od države dobijaju uslovi koji tek treba da se ispune a u skladu sa MRS 20 i ostalim relevantnim MSFI. Ova davanja se ne priznaju odmah kao prihod već postepeno u mjeri u kojoj se ispunjavaju postavljeni uslovi.

3.22. Kratkoročna rezervisanja predstavljaju obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz tekućeg poslovanja koji će se pojaviti u narednoj godini a odnose se na:

- rezervisanja za neiskorišćene naknade za godišnje odmore i
- rezervisanja za druge naknade i beneficije koji će se pojaviti u narednoj godini.

Ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova, a smanjuju se u momentu nastanka troškova za koje je izvršeno rezervisanje. Neiskorištena kratkoročna rezervisanja ukidaju se u korist ostalih prihoda.

3.23. Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze sa rokom dospjeća do godinu dana i dio dugoročnih obaveza koji dospjeva za plaćanje u narednoj godini. Kratkoročne finansijske obaveze iskazuju se u nominalnoj vrijednosti a obaveze u stranoj valuti i sa valutnom klauzulom iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po ugovorenom kursu sa kreditorom.

3.24. Obaveze iz poslovanja obuhvataju primljene avanse, depozite i kaucije, dobavljače, izdate mjenice i čekove povjeriocima i obaveze iz specifičnih poslova. Obaveze iz poslovanja iskazuju se u neplaćenom iznosu a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu na dan bilansa.

3.25. Ostale kratkoročne obaveze

3.25.1 Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada obuhvataju neto zarade i naknade zarade, kao i naknade zarada koja se refundiraju i poreze i doprinose po navedenim osnovama na teret zaposlenog i na teret poslodavca.

3.25.2. Druge obaveze obuhvataju obaveze za kamate, troškove finansiranja, dividende, za učešće u dobitku, obaveze prema zaposlenima, članovima upravnog i nadzornog odbora, obaveze prema fizičkim licima za naknade prema ugovorima i ostale obaveze.

3.26. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda obuhvataju obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost, obaveze za akcize, obaveze za poreze, carine i druge dažbine, obaveze za doprinose na teret troškova i ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine.

3.27. Obaveze po osnovu za porez na dobit obuhvataju neplaćeni porez na dobit koji je utvrđen u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

3.28. Obaveze po osnovu stalnih sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno obuhvataju se obaveze u skladu sa MSFI 5 - Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koje prestaje.

3.29. Pasivna vremenska razgraničenja obuhvataju unaprijed obračunate troškove, obračunate prihode budućeg perioda, obračunate zavisne troškove nabavke, odložene prihode i primljene donacije.

3.30. Prihodi su bruto prilivi ekonomskih koristi u određenom periodu, koji se ostvaruju iz redovnih aktivnosti Društva, kada ovi prilivi dovode do povećanja njegovog kapitala, osim onih povećanja koji se odnose na unose vlasnika u kapital. Pod prilivom se podrazumjeva i neto priliv ekonomske koristi nastao prodajom materijala i stalnih sredstava(dobici).

3.30.1. Prihodi od prodaje obuhvataju:

- prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, umanjene za poreske dažbine i date popuste nezavisno od momenta naplate,
- prihodi od aktiviranja i potrošnje učinaka priznaju se po cijeni koštanja,
- prihodi od aktiviranja i potrošnje robe priznaju se po nabavnoj cijeni,

Poslovni prihodi koriguju se na više za povećanje vrijednosti zaliha učinaka i na niže za smanjenje vrijednosti zaliha učinaka.

3.30.2. Prihodi od aktiviranja učinaka obuhvataju prihode po osnovu upotrebe robe, proizvoda i usluga za nematerijalna ulaganja, za osnovna sredstva, za materijal, i za sopstveni transport nabavke materijala i robe i drugo.

3.30.3 Ostali prihodi iz redovnog poslovanja obuhvataju prihode od dotacija, regresa, kompenzacija, povraćaja dažbina po osnovu prodate robe i učinaka, prihodi od donacija, zakupa, članarina i tantijema.

3.30.4 Ostali prihodi obuhvataju dobitke po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobitke od prodaje bioloških sredstava, dobitke po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobitke od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškove, prihode po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihode od smanjenja obaveza, prihode od ukidanja dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi.

3.30.5 Ostali prihodi iz poslovanja obuhvataju dobitke po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobitke od prodaje bioloških sredstava, dobitke po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobitke od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškove, prihode po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihode od smanjenja obaveza, prihode od ukidanja dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi.

3.30.6. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine obuhvataju pozitivne efekte promjene poštene (fer) vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava i zaliha do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstva po osnovu vrednosnog usklađivanja, kao i drugih ukidanja ispravki vrijednosti po osnovu vrijednosnog usklađivanja u skladu sa MRS 16, MRS 38, MRS 36, MSFI 9 i drugim relevantnim MSFI i računovodstvenom politikom.

3.30.7. Finansijske prihode čine finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica, prihodi od prihoda od kamata, od učešća u dobitku povezanih pravnih lica, od pozitivnih kursnih razlika, od pozitivnih efekata valutne klauzule i ostali finansijskih prihodi.

3.31. Rashodi su smanjenje ekonomske koristi tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja sredstava ili stvaranja obaveza, što dovodi do smanjenja kapitala, izuzev smanjenja koja su povezana sa raspodjelom učesnicima u kapitalu (podjela dividendi).

3.31.1. Poslovne rashode čine: nabavna vrijednost prodate robe, troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala, troškovi goriva i energije, troškovi bruto zarada i naknada zarada, ostali lični rashodi, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije i rezervisanja i nematerijalne troškove (porezi i doprinosi nezavisni od rezultata).

Poslovni rashodi se priznaju po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali, nezavisno od plaćanja.

3.31.2. Ostale rashode čine gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi.

3.31.3. Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine iskazuju se negativni efekti vrijednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja.

3.31.4. Finansijske rashode čine finansijski rashodi iz odnosa matičnih i zavisnih pravnih lica, rashodi po osnovu kamata, negativnih kursnih razlika, rashodi po osnovu efekata valutne klauzule i ostali finansijski rashodi.

3.32. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno je razlika između prodajne vrijednosti sredstava obustavljenog poslovanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

3.32.1. Neto dobit poslovanja koje se obustavlja je pozitivna razlika između prodajne vrijednosti sredstava obustavljenog poslovanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

3.32.2. Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja je negativna razlika između prodajne vrijednosti sredstava obustavljenog poslovanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

3.33. Druge stavke rezultata povezane sa kapitalom obuhvataju stavke prihoda i rashoda koje nisu priznate u bilansu uspjeha tekućeg perioda jer tako zahtijevaju ili dozvoljavaju drugi Standardi. U ove stavke se klasifikuju:

- promjene revalorizacionih rezervi (koje se priznaju u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 Nematerijalna ulaganja),
- aktuarski dobiti i gubici po definisanim planovima doprinosa priznatih u skladu sa paragrafom 93A MRS 19 Naknade zaposlenima,
- dobiti i gubici koji proizilaze iz preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja (koje se radi u skladu sa MRS 21 Učinci promjena kurseva stranih valuta),
- dobiti i gubici po osnovu ponovnog vrijednovanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i
- efektivni dio dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata hedžinga u hedžingu tokova gotovine.

3.38. Porez na dobit

3.38.1 Tekući porez

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04 i "Sl. list C G", br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Konačni iznos obaveze poreza na dobit utvrđuje se primjenom poreske stope od 9% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Društva. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobit prikazan u zvaničnom bilansu uspjeha koji se koriguje za stalne razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Crne Gore.

Propisi u Crnoj Gori ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

3.38.2. Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezive dobiti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u mjeri u kojoj je vjerovatno da će oporezivi dobiti biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se evidentira na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

3.39. Značajne računovodstvene procjene (paragraf 125 MRS 1-Prezentacija finansijskih iskaza)

Sastavljanje finansijskih iskaza zahtjeva od rukovodstva Društva da vrši i utvrđuje pretpostavke koje mogu da imaju efekte na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanja potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtjevaju vršenje procjene i donošenje pretpostavki predstavljene su u daljem tekstu:

3.39.1. Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo procjenjuje preostali vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnom okruženju Društva se evidentiraju u skladu sa MRS 8 – „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu da imaju značajne efekte na knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznose amortizacije tekućeg obrćunskog perioda.

3.39.2. Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Društvo vrši pregled knjigovodstvenih vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjeња vrijednosti sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno, dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novćnih tokova mogu da utiĉu na knjigovodstvene vrijednosti odnosne imovine.

3.39.3. Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja je izvršena na osnovu procjenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze u roku koji prelazi rok tolerancije naplativosti potraživanja. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca,

istorijskim otpisima, kreditnoj sposobosti kupaca i promjenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uslovima poslovanja, djelatnosti ili okolnostima vezanim za određene kupce, mogu da imaju za posledice korekciju ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja objelodanjene u priloženim finansijskim izvještajima.

3.39.4. Ispravka vrijednosti zastarjelih zaliha i zaliha sa usporenim obrtom

Društvo vrši ispravku vrijednosti zastarjelih zaliha kao i zaliha sa usporenim obrtom. Pored toga određene zalihe Društva, vrednovane su po njihovoj neto prodajnoj vrijednosti. Procjena neto prodajne vrijednosti zaliha izvršena je na osnovu najpouzdanijih raspoloživih dokaza u vrijeme vršenja procjene. Ova procjena uzima u obzir očekivano kretanje cijena i troškova u periodu nakon datuma bilansa stanja i njena realnost zavisi od budućih događaja koji treba da potvrde uslove koji su postojali na dan bilansa stanja.

3.39.5. Sudski sporovi

Prilikom odmjeravanja i priznavanja rezervisanja i utvrđivanja izloženosti potencijalnim obavezama koje se odnose na postojeće sudske sporove rukovodstva, Društvo donosi određene procjene. Ove procjene su neophodne radi utvrđivanja vjerovatnoće nastanka negativnih ishoda i određivanja iznosa neophodnog za konačno sudsko poravnanje. Usled inherentne neizvjesnosti u postupku procjenjivanja, stvarni gubici mogu da se razlikuju od gubitaka incijalno utvrđenih procjenom. Zbog toga se procjene koriguju kada Društvo dođe do novih informacija, uglavnom uz podršku internih stručnih službi ili spoljnih savjetnika.

Izmjene procjene mogu da u značajnoj mjeri utiču na buduće poslovne rezultate.

4. OBJELODANJIVANJA UZ FINANSIJSKE ISKAZE

4.1. POSLOVNI PRIHODI

Poslovni prihodi

EUR-a

	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
Prihodi od usluga - pdv 21%	24.190	106.748
Prihodi od donacija-ino	407.897	465.499
Prihodi od refundacija	-	4.069
Ukupno Poslovni prihodi	432.087	576.315

4.2. OSTALI I FINANSIJSKI PRIHODI IZ POSLOVANJA

EUR-a

	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
Prihodi od kamata	1	1
Pozitivne kursne razlike	3.382	1.483
Prihodi ostali finansijski	30	-
Ukupno ostali prihodi iz poslovanja (A+B)	3.413	1.484

4.3. TROŠKOVI POSLOVANJA

	EUR-a	
	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
Troskovi zajednickog projekta-ino	52.219	18.556
Trošk.reklame i propagande	27.629	16.501
Troškovi drugih neproizv.usluga	14.755	23.337
Troš.organizov.konferenc.seminara i sl	12.870	19.195
Troškovi istraživanja javnog mnjenja	10.750	6.030
Trosak hotelskih usluga-domaci	10.543	1.825
Trošk.reprezentacije	9.881	4.153
Trošk.knjigovod.usluga	7.912	5.519
Trosk.poslovanja ostali	6.402	997
Troškovi-negativne kursne razlike	5.028	3.367
Trošk.amortizacije	4.895	9.157
Trošk.goriva	4.536	3.863
Trošk.telefona	2.941	2.423
Trošk.proviz.platnog prometa	2.279	1.613
Trošk.pomoći zaposlenim	-	48.000
Ostali troškovi	11.113	16.569
Ukupno troškovi iz poslovanja	414.567	465.629

4.4. TRKOSKOVI AMORTIZACIJE

Troškovi amortizacije su u 2021. godini iskazani u iznosu od 4.895 EUR (u 2020. godini 9.157 EUR) i obracunati su u skladu sa Napomenom 4.8 "Amortizacija".

4.5. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LICNI RASHODI

EUR-a

	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i licni rashodi	127.107	128.904
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	101.687	202.249
1/ Troškov i poreza	15.519	12.697
2/ Troškovi doprinosa za penzije	2.548	128.982
3/ Troškovi doprinosa	83.620	60.570
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	228.794	331.153

4.6. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Postrojenja i oprema

EUR-a

	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
Postrojenja i oprema	13.624	13.342
Ukupno postrojenja i oprema	13.624	13.342

Građevinski objekti u pripremi

EUR-a

	01.01-31.12. 2021.	01.01-31.12. 2020.
Građevinski objekti u pripremi	66.447	-
Ukupno građevinski objekti u pripremi	66.447	-

4.7. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI

	EUR-a	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Sredstva na tekucem ziro racunu	96.274	2137.931
Sredstva na deviznom ziro racunu	43.714	127.603
Blagajna	3.362	2.769
Ukupno gotovina na računima i u blagajni	143.352	268.303

Finansijsko poslovanje Društvo obavlja posredstvom NLB Banke AD Podgorica, Cmogorske komercijalne banke AD Podgorica i Hipotekarne banke AD Podgorica.

4.8. KAPITAL

	EUR-a	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Neraspoređena dobit ranijih godina	195.522	305.859
Dobit tekuće godine	22.954	
Ukupno kapital	218.476	305.859

4.9. SUDSKI SPOROVI

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2021. godine ne vodi niti se protiv njega vode sudski sporovi.

Podgorica, 30. jun 2022. godine

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Odgovorno lice

Ovo pismo s izjavom se daje u vezi s vašom revizijom finansijskih izvještaja Društva NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU" PODGORICA za godinu završenu 31. decembra 2021. za svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji prezentiraju fer prikaz, u svim značajnim odrednicama, (ili pružaju istinit i fer prikaz) u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore.

Mi potvrđujemo da su (*prema našim najboljim saznanjima i u dobroj vjeri, nakon što smo postavili pitanja koja smo smatrali nužnim da bismo se primjereno informisali*):

Finansijski izvještaji bazirani na sljedećim gradivnim elementima:

Ispunili smo naše odgovornosti, navedene u uslovima revizorskog angažmana datiranog 21.10.2021., za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore.

- te su posebno, finansijski izvještaji fer prezentirani (odnosno *pružaju istinit i fer prikaz*) u skladu s njima.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u stvaranju računovodstvenih procjena, uključujući one mjerene po fer vrijednosti, su razumne. (MRevS 540, revidiran, *Revizija računovodstvenih procjena i povezanih objelodanjivanja*, IAASB, Oct 3, 2018, koji se primjenjuje na revizije finansijskih iskaza nakon 15. decembra 2019).
- Odnosi i transakcije s povezanim stranama odgovarajuće su iskazane i objavljene u skladu sa zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja koji se odnosi na *Reviziju finansijskog izvještavanja transakcija sa povezanim stranama* (MRevS 550, 15. decembar, 2004), a sve u skladu sa kontekstom „*Predgovora Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta, revizije, pregleda, drugih usluga vojeravanja i povezanih usluga.*“

NAŠE PISANE IZJAVE SE ODNOSE NA:

- Sve događaje nakon datuma finansijskih izvještaja i za koje Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja zahtijevaju prepravlanje ili objavljivanje bili su prepravljani ili objavljeni. (MRevS 560, *Naredni događaji – Događaji poslije datuma bilansa*. 15. decembar 2009).
 - Efekte neispravljenih grešaka koji su beznačajni, pojedinačno i u zbiru, za finansijske izvještaje kao cjelinu. Pošto nije bilo neispravljenih pogrešaka nije priložen njihov popis uz pismo s izjavom. (MRevS 450, *Evaluacija-ocjenjivanje pogrešno iskazanih salda ustanovljenih tokom revizije*, 15. decembar 2009).
 - Nije bilo drugih pitanja koje je revizor mogao smatrati primjerenim. (Tačka A12 ovog MRevS-a).
-

Pružene informacije

- Mi smo vam osigurali:
 - pristup svim informacijama za koje smo svjesni da su relevantne za sastavljanje finansijskih izvještaja kao što su evidencije, dokumentacija i ostali materijali;
 - dodatne informacije koje ste od nas zahtijevali za svrhe revizije; i
 - neograničeni pristup osobama unutar subjekta za koji ste odredili da su vam nužne za pribavljanje revizijskih dokaza.

- Sve transakcije bile su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i odrazile su se u finansijskim izvještajima.

- Dali smo vam rezultate naše procjene rizika da finansijski izvještaji mogu biti značajno pogrešno prikazani zbog prijevare. (MRevS 240, *Revizorova odgovornost da u reviziji finansijskih izvještaja razmotri prijevare i pogreške*, 15. decembar 2009).

- Dali smo vam sve informacije u vezi s prijevarom/a ili sumnjom/a da ona postoji za koju imamo saznanja i koja ima efekta na subjekt i uključuje:
 - menadžment;
 - zaposlene koji imaju značajne uloge u internim kontrolama; ili
 - ostale gdje prijevara može imati značajan efekat na finansijske izvještaje. (MRevS 240)

- Dali smo vam sve informacije u vezi s navodnom prijevarom ili sumnjom o navodnoj prijevari koja utiče na finansijske izvještaje koje su saopštili zaposleni, bivši zaposleni, analitičari, regulatori ili ostali. (MRevS 240, *Revizorove odgovornosti u vezi sa pronevjerama u reviziji finansijskih iskaza*, 15. decembar 2009).

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonima i regulativama, ili sumnjama da postoje, kojima se učinak treba sagledavati kada se sastavljaju finansijski izvještaji. (MRevS 250, *Razmatranja zakona i propisa u reviziji finansijskih iskaza*, 15. decembar 2017), čega takođe nije bilo.

- Otkrili smo vam identitet povezanih strana sa subjektom i sve odnose i transakcije koje su nam poznate. (MRevS 550).

Odgovorno lice

NEVLADINO UDRUŽENJE "CENTAR ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU" PODGORICA

30. jun 2022.
